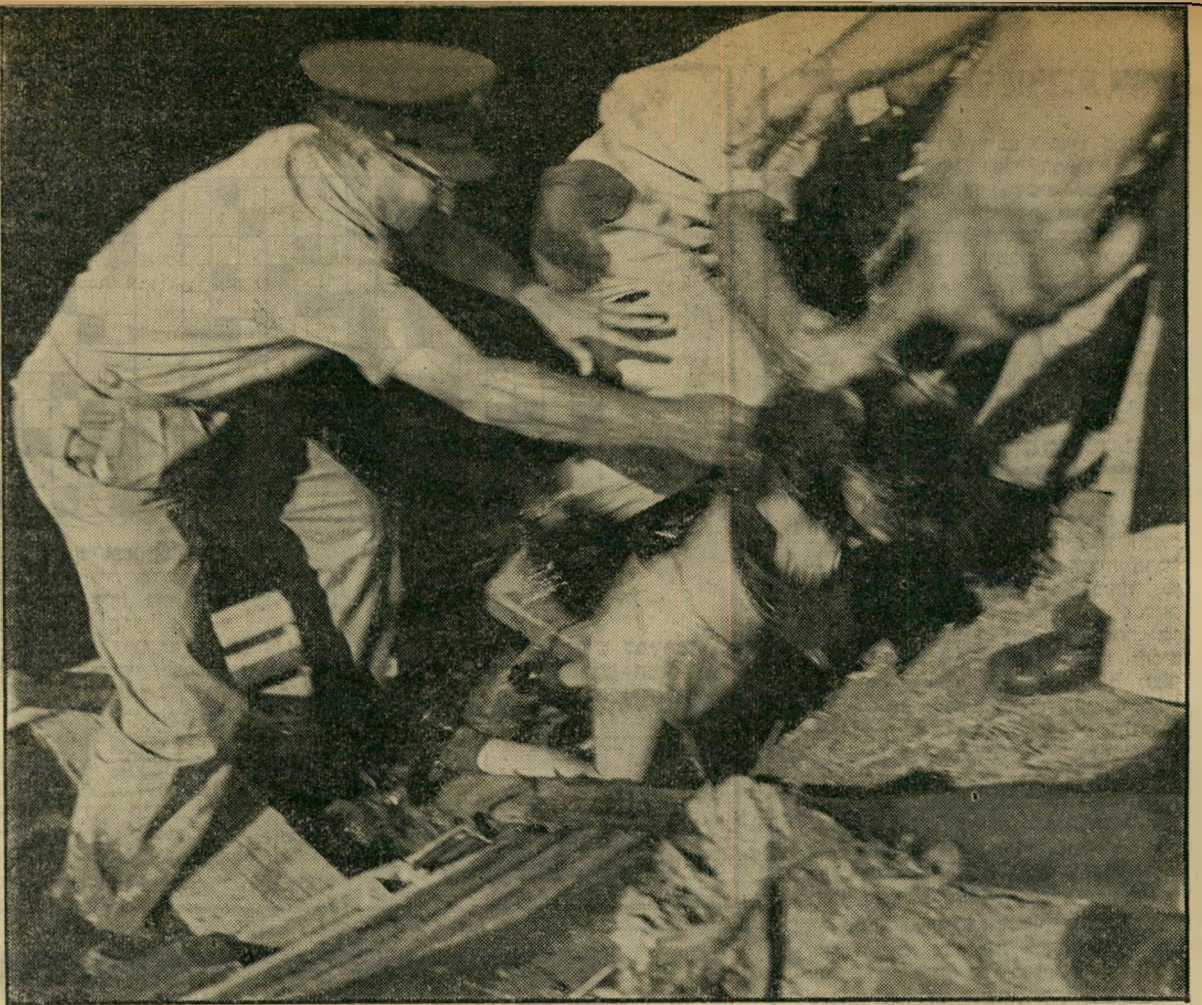

התמונה מלכני שנתיים: שוטרים מושים את דליה מהירקון

הדם, שלא בא על סיפוקו מזה שנים. כאשר באה, לפני כחודשיים, דודתה של לטיפה אליה, וסיפרה לה כי ראתה את עזיזה מסתובבת חופשית בפתח-תקוה, לשם עברה משפחתה אחרי המקרה, סירבה האם להאמין לדבריה. רק כשחזרה הדודה בשנייה ואישרה שאכן היא בטוחה שזו השכנה המטיילת בעיר, תקף המשרב את האם השכולה.

אמנם בינתיים נולדה לה בת אחרת, בלוג' דית ויפת'מראה, שנקראה בשם דליה, אך עובדה זו לא כיפרה על הדמים השפוכים, והאם מיהרה לבית-החולים, לזעוק לעזמת הרופא על כי שיחרר את רוצחת בתה. כל מאמציו של הרופא להסביר שהאשה ההורגת היתה חולה בשעת המעשה ועתה הבריאה, לא הניחו את דעתה של האם. היא יצאה מבית-החולים, כשהיא משוכנעת שכולם עשו יד אחת להשתיק את מה ש' נראה בעיניה כמעשה-רצח שפל. מחשבות אומללות אלה פגעו בעזיזה צדקה עצמה, שחופשותיה בוטלו בינתיים למען בט' חוגה; בבעלה של לטיפה, שאשתו לא נחנה לו מנוח; ובמשפחתה של עזיזה, שהאם הפסיקה לבקרה.

★ ★ ★

היורים שוב משחקים

לא פחות מאלה השתתפו בסבלה של האם אנשי השכונה, בה התגוררו שתי המשפחות משכבר הימים בבית אחד. אנשי השכונה, שלא היו מעולם בדידות רבה עם שתיהן, היו עתה כולם כאיש אחד לצידה של האם השכולה. סיפרה צביה לוי, הגרה מול בית משפחת אליה: "אתמול בערב חזרה הבת הקטנה שלי הביתה, אחרי שקראתי לה לחזור, ואמרה לי בקול שקט: 'אמא, אל תקראי לי, דליה' ברחוב. כל פעם שאת קוראת לי, דליה, אני רואה איך שלטיפה מתחילה לבכות".

"כששמעתי את זה, לא יכולתי שלא לבכות. אצלנו בשכונה אף אחד לא יכול לשכוח את מה שקרה. נכון שאף אחד לא מדבר על זה, אבל כל פעם שרואים את לטיפה הולכת ברחוב, תיכף מתחילים לח' שוב כמה היא מסכנה".

פעם אחת לא חזרה הילדה שלי בזמן מהמשחקים עם הילדים, ואני תיכף התחלתי לדאוג נורא. ונזכרתי במה שקרה לדליה אליה. התחלתי לרוץ ולחפש אותה, ורק אחרי זה מצאתי אותה משחקת בחצר רחוקה עם הילדים.

"יום אחד, אני זוכרת את זה כמו אתמול, לא ראתה לטיפה את הילדה שלה ותיכף התחילו צעקות נוראות, עד שהיא מצאה אותה בחצר השניה".

בשכונת יוצאי-עיראק, בה השם, דליה, הוא אחד השמות הנפוצים ביותר, נזהרים

דליה אליהו השניה

כל פעם שקוראים דליה...

את מקרה האסון כרצח. תמיד אומרים, רצח, ורצחתי, בעוד שלמעשה זו היתה הריגה. אך, לצערי, בשביל הקהל הרחב זה מישחק מילים, שאינו אומר דבר.

"בשבילי דומה מקרה זה למקרה אסון בתאונת-דרכים, כשנהג מאבד לרגע את השליטה על ההגה, וכתוצאה מכך נהרגים אנשים. איש לא יאשים אותו ברצח, ור לעיתים קרובות הוא אינו נאשם אף בהריגה, ומשותרר בכלל מאשמה. בדיוק כך קרה גם כאן. היא איבדה, ליותר מרגע, את השליטה על עצמה, מפני שהיתה חולה. אם חולת-נפש עושה מה שהיא עושה מתוך הכרה מעורפלת, או בגלל מצב חולני ש' אינו מאפשר לה לשלוט על דחפים, או לא לשפוט על עצם המעשה, זה מקרה של אסון, הריגה, אבל לא רצח.

★ ★ ★

כיום מיסכנים

אין ספק שעזיזה חלתה כבר יותר מחודשיים לפני האסון, ואף ביקרה רופא. היא היתה במצב של דיכאון וניסתה להתאבד. הרופא ראה שהמצב מחמיר, נתן צוראישפית. אך בני משפחתה לא ראו בזה מקרה דחוף. עובדה היא שהיתה חולה בשעת המעשה.

"כשאדם עושה מעשה כשהוא בלתי שפוי, הוא מקבל צוראישפיו מבית-המשפט. לזו כזה אין הגבלה של זמן. בשבילי, כרופא, חולה הוא חולה, ונימוקי רפואיים כולם. אם קורה מקרה חמור מבחינה רפואית, לא מספיק שמצבו של החולה ישתפר. עלינו להיחלץ ביציבות המצב, שלא קיימת עוד סכנה לציבור ולחולה עצמו. כשבאים לי מסקנה כזו, קובעת חזקה פסיכיאטרית של שלושה אנשים אם אפשר לשחרר את האיש. "במקרה של עזיזה, המצב שופר, ולא היתה סכנה שזה יחזור. החזקה, שהתח' שבה בחומרת המקרה, החליטה לתת לה, לעת עתה, רק חופשות לשבת. הכל היה בסדר, עד שגודע הדבר למשפחת הקרוב. אחרי זה החלטנו על דיון נוסף בוועדה. הפעם בודק החזקה את החולה, והגיעה לי מסקנה שהיא בריאה, ואין סכנה שהמקרה יחזור.

"למרות זאת, החלטתי, לטובתה, לא לי שחרר אותה לעת עתה, אפילו לחופשות שבת, ובאמת אינני יודע עדיין מה לעשות". סיכם את המצב-ללא-מוצא דויד הלפרין, בעל המכולת ברחובה של משפחת אליה, המוכר את סחורתו במקום כבר עשרים שנה: "אני לא יודע מה אפשר לעשות להן. שתיהן מיסכנות. אחת לא מבניה ש' אי-אפשר לעשות לעזיזה שום דבר, כי היא חולה. אבל השניה מיסכנה גם כן, כי יש לה משפחה וילדים, והכל נהרס, כי אין מי שיטפל בהם. באמת מיסכנים!"

אם שכונה לטיפה אליה

...לאף אחד לא איכפת!"

לבית-החולים. הלכנו, אני ואחותי לרופא, אז אמר לי שהיא כבר בריאה. ועכשיו לא יעשו לה משפט? חשבת, אחרי שהיתה בריאה, יעשו לה משפט. מה, הילדה שלי היתה הרפואה שלה? אם היא בריאה, ש' יעשו לה משפט! מה זה, לקח אותה לבית-הבראה, ועכשיו, שהיא הבריאה, לא עושים לה שום דבר!"

בני משפחתה של לטיפה לא יכלו לעמוד בסבלה של האם. יתכן שהם עצמם היו משתכנעים מההסברים המשפטיים-רפואיים, לפיהם אין אדם אחראי למעשה שעשה שעה שלא היה שפוי בדעתו, וממילא גם אי-אפשר להעמידו לדין אחרי הבראתו. אך בכיה הבלתי-פוסק של האם הניע אותם לחפש את הפתרון והתשובה במעשה. אחי האם, אליהו לוי, חייל בן 19, נטל את היוזמה לידיו ופנה לתוכנית "מחויץ לי שעות הקבלה" בקול ישראל, העלה שם את בעייתתה של האם. כל הגורמים בדיון היו משוכנעים שאין להעמיד את האשה לדין על מה שעשתה בשעת עירפול חושיה.

היתה רק טענה אחת שנשארה ללא מענה. לטענה זו היתה חריפות מיוחדת כשהיא באה מפיו של אבי הילדה ההרוגה, יוסף אליהו: "עברו כבר יותר משנתיים מאז, ואף אחד לא איכפת לו מה אנחנו יודעים או חושבים. אף אחד לא בא אלינו להגיד לנו מה קרה. אף אחד לא בא אלינו להגיד לנו מה לעשות. אנחנו נשארו לבדנו, כאילו אנחנו תרנגולות, ואף אחד לא איכפת לו מאתנו".

★ ★ ★

כמו תאונת-דרכים

בינתיים נשארה עזיזה צדקה בבית החולים ואיום הנקמה המרחף מעליה שיכנע את הרופאים, המטפלים בה, להשי' אירה לעת עתה ללא חופשות. הסביר סגן מנהל בית-החולים, אורחן הקר, את ה' מצב: "לו היתה יושבת במשך אותו הזמן בבית-הסוהר, היתה המשפחה והאם מוצ' אים את סיפוקם בנקמה זו. הם היו מסתפ' קים במשפט הפומבי, ובהחלטה להעניש את האשה. אך העובדה שהיא היתה בבית חולים נראית להם כאילו היא הצליחה להימלט מעונש, ואת זה הם אינם יכולים לסלוח לעצמם".

האחראי להחלטה הבלתי-ירגילה, לבטל את חופשותיה של חולה היכולה, לדעתנו, לבלות חלק מומנה מחוץ לכתלי בית-החולים, היה הפסיכיאטר המחזוי, מנהל בית-החולים בו יושבה עזיזה, דר' זאב ירמולוביץ. בניגוד לנוהל המקובל, הסכים הרופא להסביר את דעתו על עניינה של עזיזה צדקה, כדי למנוע את העוללה ה' נעשית, לדעתו, במקרה זה.

אמר הרופא: "לא נכון, לדעתי, להגדיר